

“Doodsimpele middelen, daar word ik nou zo enthousiast van.”

Niek Kuijper

Het voorkómen van zelfmoord onder jongeren – het lijkt een loodzware opgave, maar sociaalpsychiatrisch verpleegkundige Niek Kuijper praat erover alsof het het mooiste werk van de wereld is. “Het is waar dat West-Friesland, de regio waar ik werk, een aantal schrikbarende statistieken kent wat betreft suïcide, alcohol- en drugsgebruik, maar ons preventieproject laat zien hoeveel veerkracht en goede wil er is. Cultuurverandering is mogelijk.”

In het preventieproject werken de GGZ, Brijder verslavingszorg, de GGD en jeugdzorg samen – iets bijzonders, gezien alle historische gevoeligheden tussen de organisaties. “Het is onwaarschijnlijk snel gegaan,” zegt Niek Kuijper. “Aanleiding was een reeks suïcides onder jongeren. Psychische problemen worden in deze regio makkelijk ondergeschoffeld. ‘Wij hebben geen psychiatrie in het dorp’, zeggen de mensen hier, en in de dichtgemetselde vriendengroepen is praten over moeijlichkeiten taboe. Ondertussen

probeert een elfjarige zich te verhangen en drinken jongens hun eerste pilsje op hun twaalfde.”

In 2007 was hij een van de initiatiefnemers van een congres dat de regio met haar eigen horrorverhalen om de oren sloeg en dat resulteerde in het preventieproject, waaraan alle negen West-Friese gemeenten deelnemen. Het heeft twee sporen. Op het eerste zitten ‘burgerinitiatieven’: moeders, ambtenaren, jongeren, allerlei groepen die de koe bij de hoorns durven vatten en bijeenkomsten en voorlichting organiseren. “Op een vergadering in een dorp met twee zelfdodingen kort na elkaar zaten 200 mensen met de armen over elkaar zich angstig af te vragen wie de volgende was. Ik kwam met lood in mijn schoenen, maar vertrok op vleugels. De mensen snaptten het verhaal: zij zijn niet schuldig, maar wel verantwoordelijk voor hun gemeenschap. Jongeren vroegen of ze niet als groep met ons konden praten. Daaruit zijn

groepsgewijze ‘keukentafelgesprekken’ gegroeid, bij jongens thuis of in een clubhuis. Vooralsnog als reactie op drama’s, maar hopelijk worden ze normaal. Ze kunnen niet alleen suïcides voorkómen, maar ook opnames in klinieken, waar mensen volgens mij niet snel beter van worden. Leren leven doe je daar waar je thuis bent. Dat is ook een belangrijke persoonlijke motivatie voor dit project.” Het tweede spoor, de training ‘leren signaleren’, moet 1200 West-Friezen die op enigerlei wijze met jongeren van doen hebben, tot knooppunten maken van een fijnmazig netwerk. “Zij worden intermediairs, ze moeten elementaire gespreksvaardigheden leren en overdragen. Doodsimpele middelen, daar word ik nou zo enthousiast van! Het moet zich als een olievlek gaan verspreiden, en het mooie is dat dat gebeurt. In twee jaar heeft ontdekking plaatsgemaakt voor aandacht, samenwerking en activiteit.”

Tekst en foto: Liesbeth Sluiter